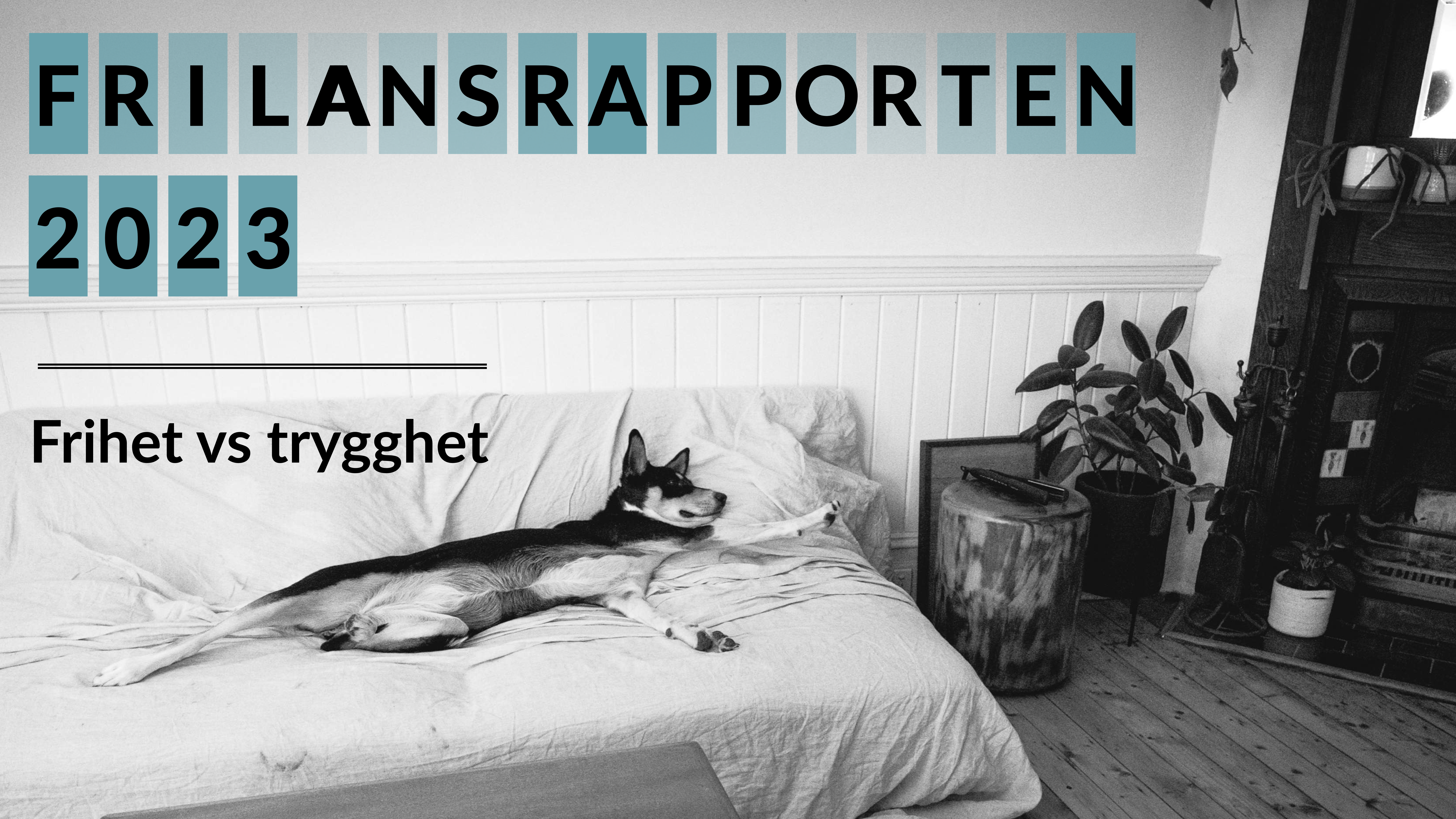

FRI LANSRAPPORTEN

2023

Frihet vs trygghet

Innehåll

- s. 2 Om rapportens innehåll
- s. 3 Vad tycker allmänheten
- s. 15 Vad tycker frilansarna
- s. 25 Summering årets Frilansrapport

Betalar vi för trygghet med frihet?

Det finns många delar i våra liv som till stor eller liten del fungerar som identitetsmarkörer. Klädstil, mat och träning är tre typiska exempel, men även arbetslivet är en stark identitetsmarkör. Vi började se tydliga trender en bit tillbaka i tiden om dragkraften kring ett fritt och självständigt arbetsliv, flexibelt och varierat. Många kastade sig ut och testade vingarna som egenföretagare, andra följde hjärtat och skiftade jobb till arbetsplatser i linje med sina värderingar. Några trappade ner på takten för att få mer tid för privatlivet, andra drog upp tempot i strävan mot att bli ekonomiskt oberoende snabbt.

Men arbetslivet och människors relation till arbetslivet förändras snabbt och är högkänsligt för vad som händer i omvärlden och närområdet. Efter många år av frigörelse från de traditionella arbetsramarna syns nu tydliga tendenser efter sökande av trygghet och stabilitet, men inte helt utan att ge upp sin frihet.

Det här är Frilansrapporten 2023 – Frihet vs trygghet

Om undersökningen bland allmänheten

Undersökningen genomfördes i Kantar Sifos webbpanel i juni 2023. Totalt genomfördes 1 041 intervjuer med den svenska allmänheten i åldrarna 18–65 år.

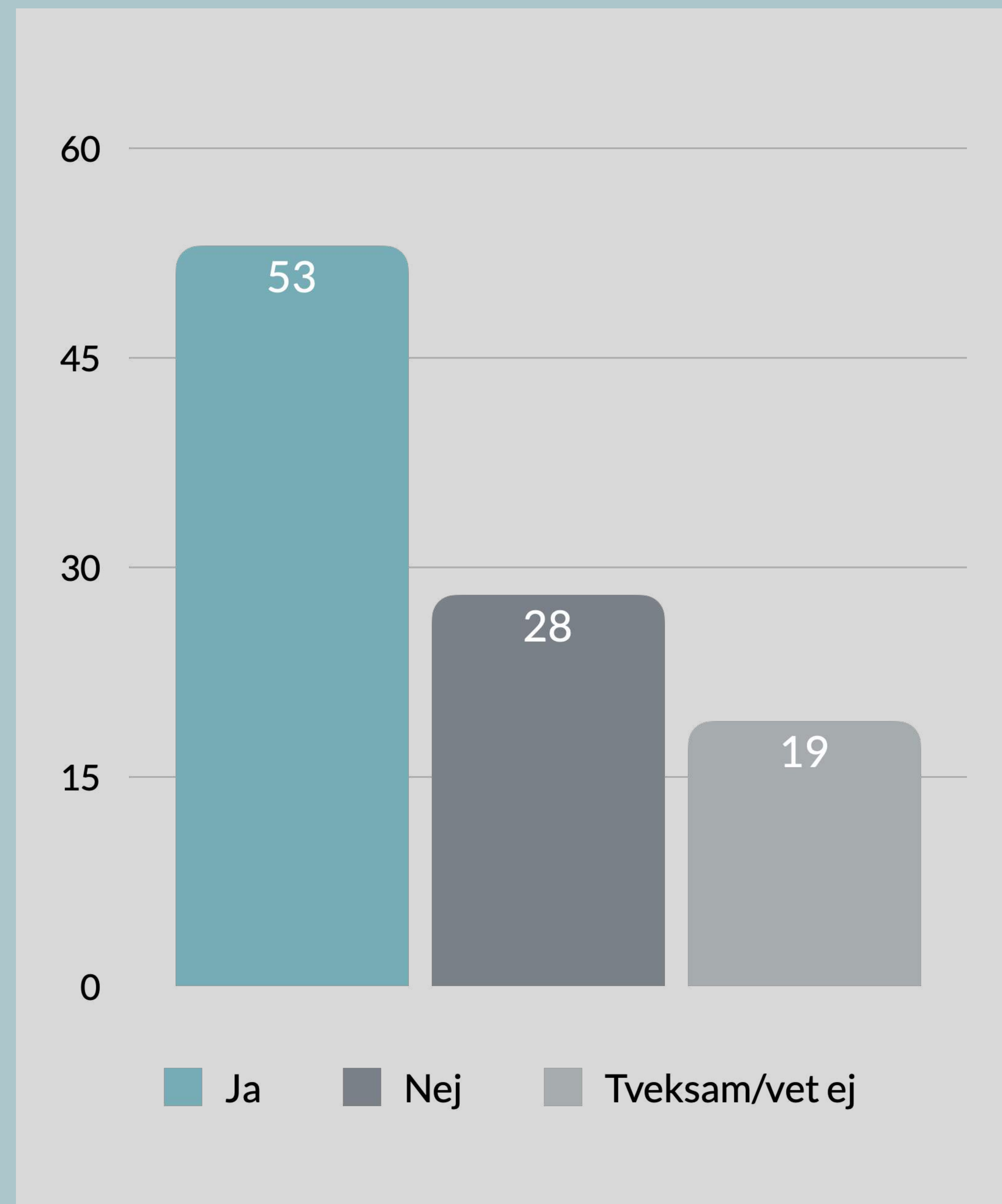
Om undersökningen bland egenanställda

Undersökningen genomfördes genom en webbundersökning i juni 2023. Totalt genomfördes 535 intervjuer bland svenska frilansare och konsulter över 18 år, som är egenanställda genom Cool Company.

VAD SÄGER ALLMÄNHETEN?

Skulle du kunna tänka dig att arbeta med samma sak under hela ditt arbetsliv?

Kraven på arbetslivet sänks, fler kan tänka sig ett mindre varierat arbetsliv.

Variation under arbetslivet kan komma i många former, men just när det kommer till sin kompetens och yrke verkar många ha hittat rätt. Fler än varannan svensk (53%) kan tänka sig att jobba med samma sak under hela arbetslivet. Vilket är fler än 2022, då svarade 45 procent positivt. De höga siffrorna kan även bero på att man i oroliga tider inte är lika benägen att kliva ifrån det välkända och det som känns tryggt.

Män och kvinnor från Stockholmsområdet sticker ut från övriga Sverige i år, där svarar 46 procent att man kan tänka sig samma jobb genom arbetslivet. Unga, i åldrarna 18–29 år, ser ett mer varierat arbetsliv framför sig. Bland unga är fler än 6 av 10 (64%) tveksamma eller negativa till att jobba med samma sak under hela arbetslivet. Det i sig är inte speciellt konstigt då det kan ta en tid på arbetsmarknaden innan man hittar sin plats, och därmed även kan se sig själv jobba med samma sak arbetslivet ut.

Svenskarna positiva till omskolning trots låga krav på varierat arbetsliv

Trots att störst andel svenskar trivs i sitt arbetsliv och yrkesval är många positiva till att gå tillbaka till skolbänken om t.ex. en situation eller möjlighet kräver det. Hela 6 av 10 (60%) svarar att man kan tänka sig att skola om sig en eller flera gånger under sitt arbetsliv.

Det är män och kvinnor i åldrarna 30–49 år som är mest positiva till att skola om sig, enbart 14 procent är negativt inställda och svarar nej på frågan, medan 65 procent svarar ja och 20 procent är tveksamma.

I Malmöområdet är man minst positiv, 49 procent svarar att man kan tänka sig att skola om sig en eller flera gånger under arbetslivet.

Ett tryggt och trivsamt arbetsliv värderas högre än en hög lön, flexibilitet och kul arbetsuppgifter

För ett komplett och tillfredsställande arbetsliv krävs en rad komponenter, och vissa värderas högre än andra. I undersökningen frågade vi allmänheten vad de värderar högst. Störst andel (40%) av svenskarna svarade att de värderar trygghet och trivsel i arbetslivet högst. Det fanns dock en geografisk grupp som stack ut, nämligen män och kvinnor från Stockholmsområdet, de värderar roliga och meningsfulla arbetsuppgifter högst.

Tittar man på olika åldersgrupper är unga i åldrarna 18–29 år den grupp där flest (15%) svarar att de värderar en bra lön och snabb karriär högst. Även mellan män och kvinnor skiljer sig värderingarna, 24 procent av männen värderar frihet och flexibilitet högst, jämfört med 16 procent av kvinnorna.

I en sista uppdelning baserat på arbetsformer stack egenföretagare ut. Egenföretagare verkar ha valt sin arbetssituation av en anledning, hela 50 procent värderar frihet och flexibilitet högst. Ingen av dem uppger att en bra lön och snabb karriär lockar mest. Likaså har anställda generellt valt arbetsform efter vad de värderar, flest (42%) anställda sätter trygghet och trivsel högst.

Svenskar värderar högst i arbetslivet:

1. Trygghet och trivsel (40%)
2. Roliga och meningsfulla arbetsuppgifter (28%)
3. Frihet och flexibilitet (20%)
4. Bra lön och snabb karriär (6%)

EXPERIENCE
4.2

HDD DISC AUX

iPod

03:45

TRK 7 of 30

▶ Already Gone - Eagles 201...

▲ Eagles

● The Very Best Of The Eagle...

✓ No info

SCAN DEVICES

4:47

TRACKS

SIRIUS

Gör gärna karriär – men rör inte mitt privatliv

Man brukar säga att allt har ett pris, men när det kommer till att göra karriär är svenskarna generellt sett inte benägna att betala, åtminstone inte med privatlivet. Svenskarna, oavsett ålder, tar sig gladeligen framåt i arbetslivet och klättrar gärna på karriärstegen men inom ramarna för betald arbetstid. En ganska liten andel kan ändå tänka sig att offra en del av sitt privatliv för karriären, men den stora majoriteten sätter privatlivet i första rummet.

Flest svenskar (41%) gör eller vill göra karriär, men är inte beredda att låta det gå ut över privatlivet. Däremot svarar 14 procent att man är beredd att offra en del av privatlivet för att göra karriär. Nästan lika många (13%) vill helst inte jobba alls men gör det för att man behöver ha en inkomst. Det finns även en betydande andel (17%) som säger att man gör det man ska på jobbet, men inte mer, och låter istället privatlivet stå i fokus.

Enbart 2 procent uppger att man siktar högt och offrar privatlivet för att nå dit man vill. Unga i åldrarna 18-29 sticker ut något där 5 procent svarar att man offrar privatlivet för karriären. I Stockholmsområdet svarar flest, 1 av 5, att man är beredd att offra en del av privatlivet för karriären.

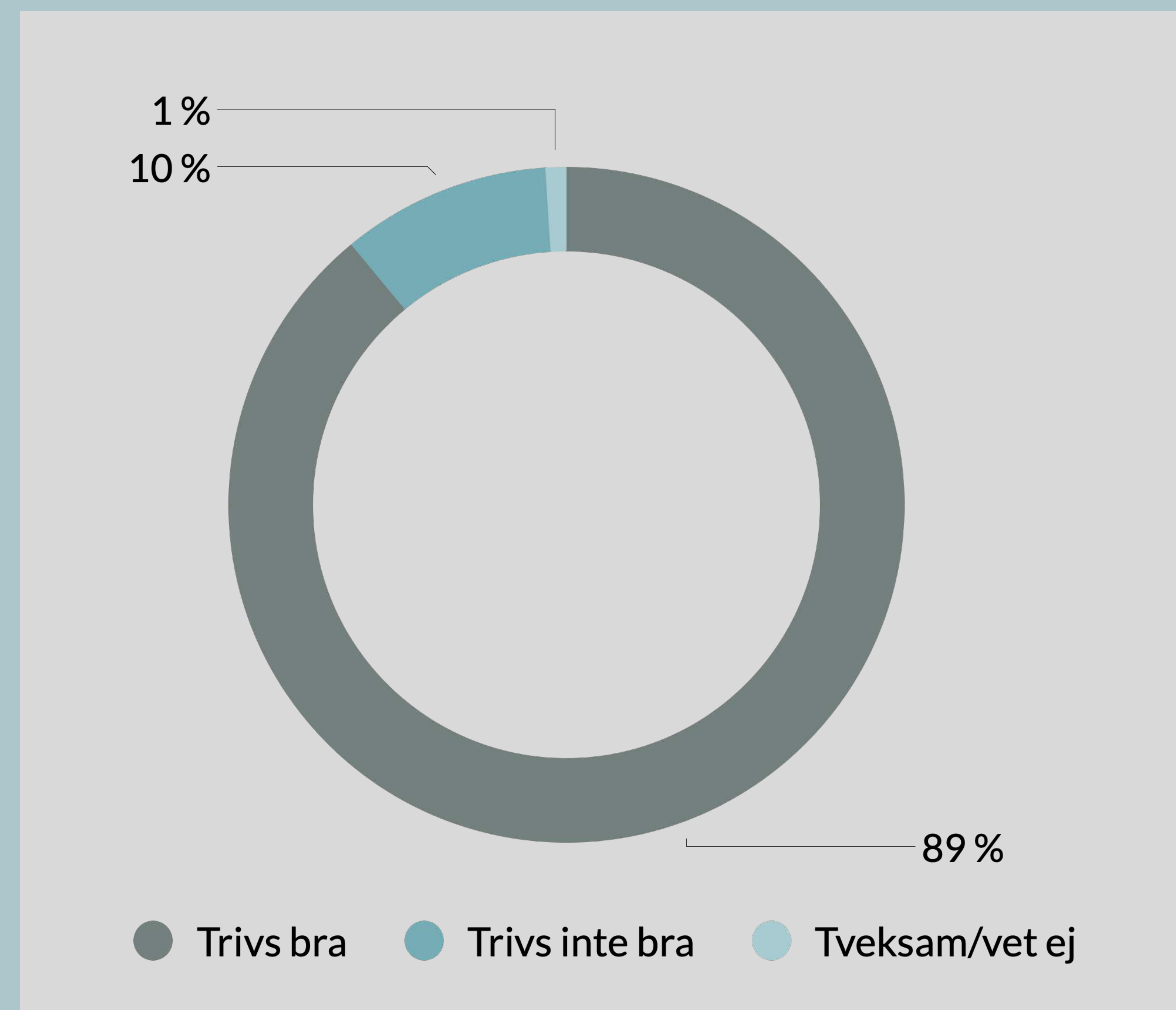
9 av 10 trivs med sitt jobb, mest trivsamt bland egenföretagare

Trots oroliga tider och en viss oro bland svenskarna för sitt framtida arbetsliv ser en stor majoritet ut att trivas på sina arbetsplatser eller motsvarande. Flest (46%) svarar att man trivs mycket bra och 43 procent svarar att man trivs ganska bra. Enbart 10 procent trivs inte alls eller trivs inte särskilt bra.

Bland unga i åldrarna 18–29, år där många ännu inte hunnit nå den typ av jobb man önskar sig eller den position man siktar mot, ser svaren något annorlunda ut. Mest sticker unga kvinnor ut, 18 procent svarar att man inte trivs alls eller inte trivs särskilt bra.

De som trivs bäst med sitt jobb är de som driver eget. Hela 69 procent av egenföretagare trivs mycket bra med sin arbetsplats eller motsvarande idag, i jämförelse med 46 procent av de som är anställda.

Hur känner du inför din arbetsplats eller motsvarande idag?

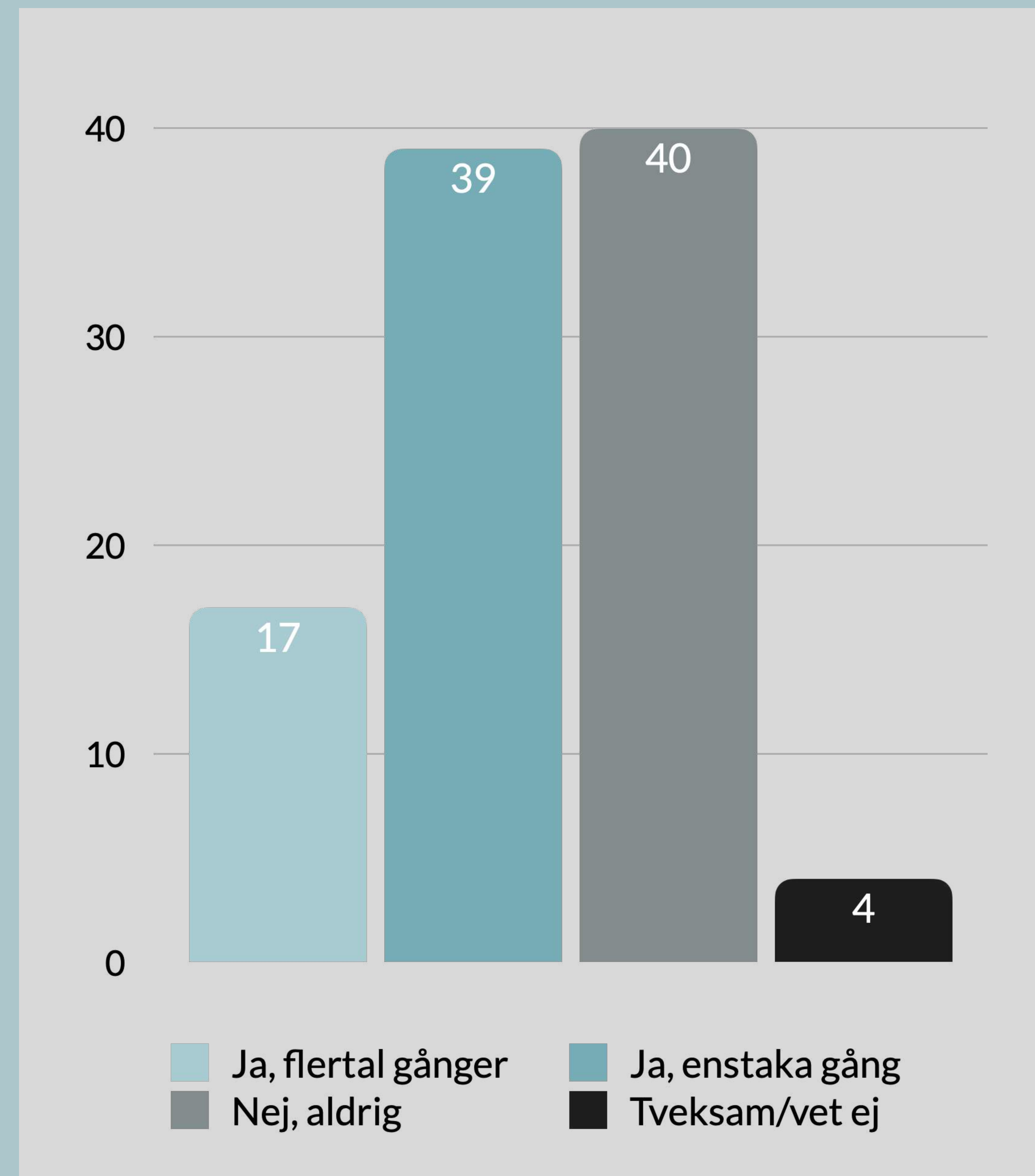
Majoriteten har bitit ihop och stannat kvar

Hela 56 procent av svenskarna har flera eller enstaka gång stannat kvar på en arbetsplats trots att man inte trivts. Orsakerna kan vara många, och troligtvis är trygghet en stark sådan. Kvinnor och män svarar relativt lika där 56 procent av kvinnorna stannat på en arbetsplats trots att man inte trivts, jämfört med 57 procent av männen.

Den åldersgrupp som sticker ut är 30–49 åringar, 62 procent har fortsatt jobba kvar på en arbetsplats trots att man inte trivs. Men bland den äldre generationen som nästan har ett helt arbetsliv i bagaget uppger 53 procent att man någon gång eller flera gånger stannat på en arbetsplats man inte trivs på.

Inte heller egenföretagare stannar på en arbetsplats de inte trivs på i stor utsträckning, hela 63 procent uppger att de aldrig gjort det, jämfört med 40 procent av anställda.

Har du någon gång stannat kvar på en arbetsplats trots att du inte trivs?

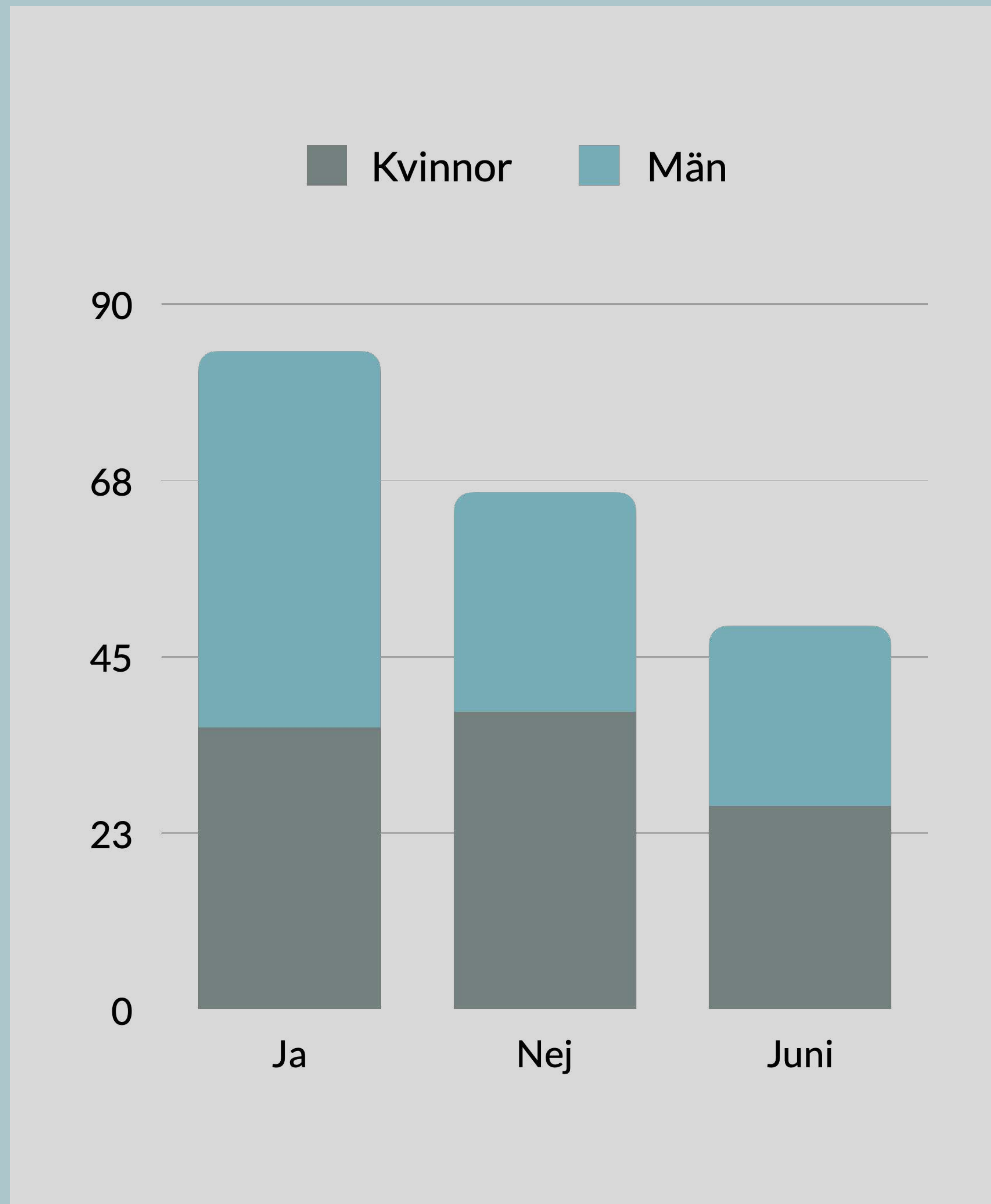
Oro i världen skapar oro för arbetslivet – speciellt bland unga

Arbetsmarknaden har liksom många delar av vårt samhälle påverkats av de senaste årens händelser, vilket även leder till oro bland allmänheten. 44 procent av svenskarna känner oro för sitt arbetsliv till följd av oroligheter i världen och det ekonomiska läget.

Det är flest unga som känner sig oroliga, i åldersgruppen 18–29 år svarar fler än varannan (52%) att man känner oro för sitt framtida arbetsliv till följd av världsläget, vilket inte är så konstigt när man är ny på arbetsmarknaden och ska etablera sig inom de närmsta åren.

Tittar man rent geografiskt bland deltagarna i undersökningen sticker sydsvenskarna ut. Där svarar enbart 34 procent att man känner mycket eller lite oro för sin arbetsituation.

Skulle du kunna tänka dig att frilansa i framtiden?

Män har större frilanssug än kvinnor

4 av 10 (42%) skulle kunna tänka sig att ta sig an en frilanskarriär i framtiden. Flest (24%) skulle välja att frilansa med samma typ av jobb som man har idag som anställd men för egen maskin, medan 18 procent hellre skulle vilja frilansa med en annan typ av jobb än det de har idag.

Männen är betydligt mer frilanssugna än kvinnorna, 48 procent kan tänka sig att frilansa i framtiden jämfört med 35 procent av kvinnorna. Skillnaden mellan män och kvinnor i suget efter att frilansa har även synts tidigare år, men 2023 är avståndet störst och framför allt har kvinnornas frilanssug dämpats rejält. En trolig orsak är att kvinnor i oroliga tider har en större benägenhet att dra sig mot det trygga och fasta, snarare än att testa nytt och något mer osäkra arbetsformer.

Egenföretagare som är vana vid att vara fria lockas mer till frilanslivet än gemene man, hela 71 procent kan tänka sig att frilansa i framtiden, och vill i huvudsak frilansa med samma typ av jobb de har idag.

Frihet och större kontroll – störst anledning till att frilansa

När svenskarna funderar över tänkbara anledningar till att frilansa hamnar större frihet och kontroll som den största fördelen, följt av att det är enklare att styra över sina egna arbetstider som frilansare än som anställd. Även en större lönsamhet ses som en stark fördel med att frilansa, vilket troligen beror på att man som frilansare kan styra över sin egen prissättning och ofta även ta mer betalt per timme.

Topplista – fördelar med att frilansa

1. Större frihet och kontroll
2. Enklare att styra över egna arbetstider
3. Mer flexibelt
4. Mer lönsamt
5. Ett sätt att förverkliga en affärsidé

3 av 10 planerar att jobba efter pensionsåldern

Lika många som planerar att gå i pension när de når pensionsåldern planerar att fortsätta jobba. Det är svårt att säga huruvida rapporter om fattigpensionärer eller det faktum att vi är friskare och lever längre har störst inverkan. Troligtvis är det en kombination av att man både behöver och kan dryga ut pensionspotten för fler goda år.

Störst andel svenskar (28%) planerar att jobba tills man når den statliga pensionsåldern och därefter lägga karriären på hyllan. Däremot svarar hela 22 procent att man planerar att gå ner till deltid innan pensionen, och tvärt emot svarar 19 procent att man istället planerar att jobba deltid efter pensionsåldern. 10 procent av svenskarna planerar att fortsätta jobba heltid efter den statliga pensionsåldern.

19 procent av de unga i åldrarna 18-29 år planerar att gå ner till deltid innan de når den statliga pensionsåldern. Bland de som är mitt i arbetslivet, i åldrarna 30-49 år, tänker störst andel (30%) att man ska jobba till man når den statliga pensionsåldern och sen gå i pension. Däremot planerar 19 procent i samma åldersgrupp att fortsätta jobba efter pensionsåldern, men gå ner till deltid.

Bland de som närmar sig den statliga pensionsåldern, i åldrarna 50-65 år, planerar 29% att endast jobba tills de når pensionsåldern. I områdena kring de två största städerna, Stockholm (31%) och Göteborg (33%), är det vanligare än på andra platser att planera för att fortsätta jobba på heltid eller deltid även efter den statliga pensionsåldern.

VAD SÄGER FRILANSARNA?

Extra pengar och mer inflytande lockar frilansare

Flest väljer egenanställning för att ha en extra inkomst vid sidan av. På en andra plats över anledningar till att frilansa som egenanställd kommer livsstilen, dvs att ett frilansliv passar in bättre på ens liv än en anställning. Även oviljan till att hantera administration och bokföring är en stark anledning till att många väljer egenanställning framför att starta ett eget bolag som frilansare.

I en tid med inflation, räntehöjningar och skakigt läge i ekonomin och på arbetsmarknaden är det inte så konstigt att störst andel (45%) väljer frilans genom egenanställning för att få in en extra inkomst. De som t.ex. studerar, gått i pension eller arbetar deltid ser möjligheten att få in extra pengar. Men alla frilansar inte på sidan av något annat. Förutom för att få in en extra inkomst är anledningarna till att välja frilanslivet för att det passar ens livsstil bättre än t.ex. en anställning (31%) och att slippa hantera admin och bokföring (27%).

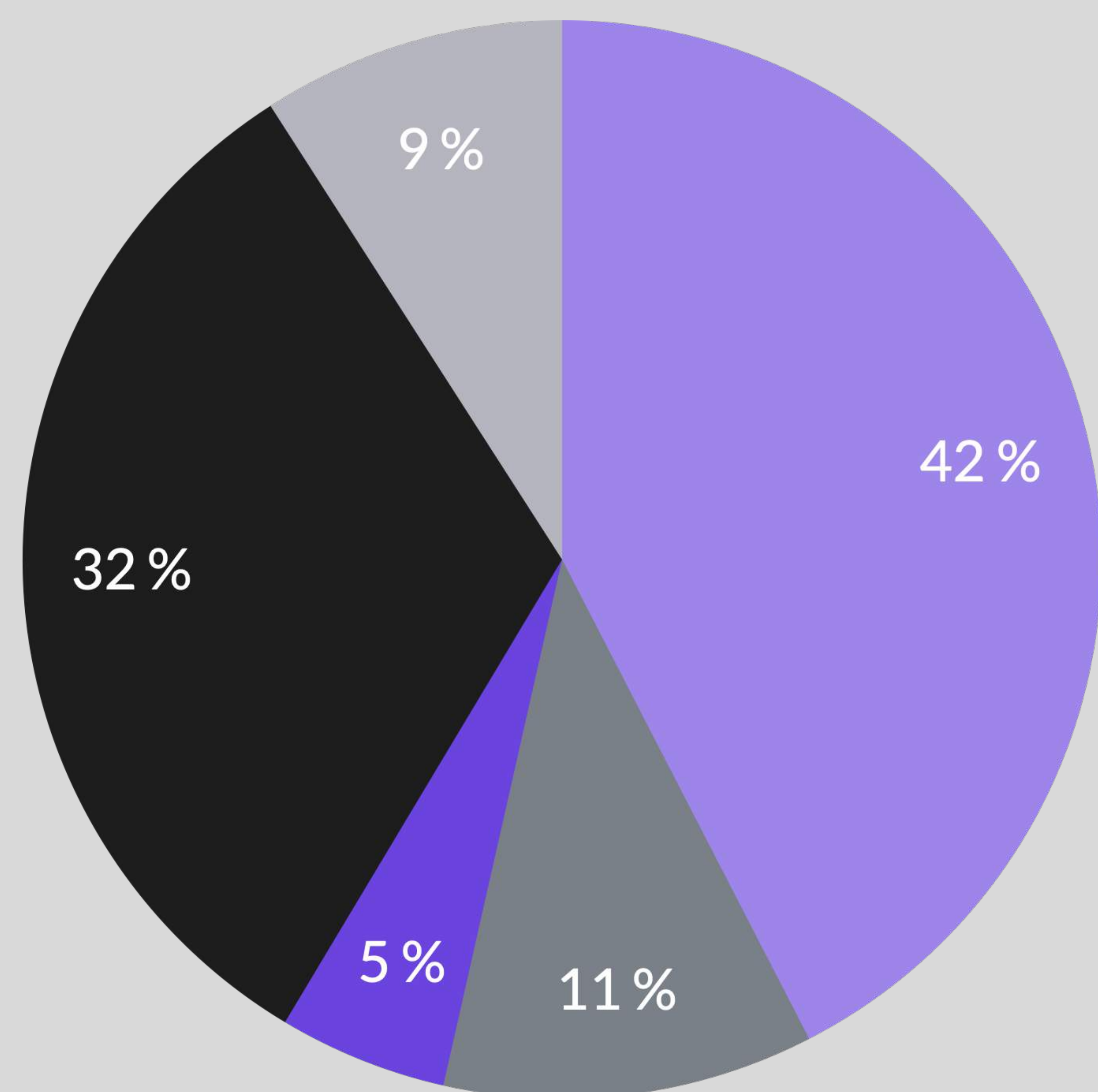
Många vill även ha större inflytande över sina arbetstider och varifrån de jobbar, vilket går hand i hand med att kunna anpassa arbetslivet till sin egen livsstil och välja själv. För en del (14%) är det drömmen om ett eget företag som tagit dem till egenanställning, och ser det som ett sätt att testa på livet som egenföretagare innan de tar steget.

Varför väljer man att frilansa som egenanställd?

1. Extra inkomst
2. Passar livsstilen bättre än en anställning
3. Vill inte hantera admin och bokföring
4. Större inflytande över arbetstider
5. Vill starta ett företag sen och testar vingarna först
6. Större inflytande över varifrån man jobbar
7. Större inflytande över sin inkomst
8. Större inflytande över vilka projekt/kunder man jobbar med
9. Vill vara sin egen chef

Om du tänker på det närmaste året som kommer, hur skulle du vilja att ditt arbetsliv såg ut?

- Fortsätta frilansa som egenanställd
- Starta företag
- Vara anställd
- Vara anställd och frilansa vid sidan av
- Tveksamt/vet ej

Frilansare vill fortsätta frilansa

De egenanställda frilansarna trivs bra med sitt sätt att arbeta, och störst andel (42%) vill fortsätta i samma spår när de funderar över kommande år. Trots osäkra tider är det bara fem procent som vill byta till en anställning.

Jämför vi med förra året då samma fråga ställdes till egenanställda frilansare är det något färre egenanställda som vill fortsätta på samma bana det närmsta året jämfört med förra året. Då ville nästan hälften (49,5%) fortsätta som egenanställda.

Däremot vill färre bli anställda i år än förra året, då lockades 10,5 procent till att ha en anställning, jämfört med endast fem procent i år. I stället verkar många överväga att kombinera en anställning med frilanslivet, hela 32 procent uppger i år att det kan vara ett tänkbart arbetssätt framöver.

Frihet lockar frilansare, anställda önskar trygghet

Frihet och flexibilitet är det som störst andel (37%) frilansare värderar högst i sitt arbetsliv, följt av roliga och meningsfulla arbetsuppgifter (33,5%). 15 procent av frilansare anser att trivsel och trygghet har högst värde i arbetslivet. Frilansarnas svar skiljer sig markant från den svenska allmänheten, där flest, hela 40 procent, prioriterar trivsel och trygghet högst.

För frilansare är trivsel och trygghet önskvärt, men inte det viktigaste. De sätter sin frihet och flexibilitet i första rummet. När det kommer till arbetsformen är frilanslivet inte alltid tryggt, man är mer beroende av sig själv och att hitta uppdrag än vad t.ex. en anställd är och har oftast inte en konsekvent månadslön på samma sätt som någon med en tillsvidareanställning. Däremot är det inte det som lockar så många till frilansandet, utan det är friheten att välja vad man vill jobba med, hur och när. Frilanslivet är på många sätt enklare att anpassa efter sin livsstil, vilket är viktigt för svenska frilansare.

Detta värderar frilansare mest i arbetslivet

1. Frihet och flexibilitet (37%)
2. Roliga och meningsfulla arbetsuppgifter (33,5%)
3. Trygghet och trivsel (15%)
4. Bra lön och snabb karriär (12%)

1 av 4 frilansare tillåter att jobbet norpar av privatlivet

Frihet, flexibilitet och valfrihet är nyckelord för många frilansare och deras arbetssätt. Att få jobba med det man vill, på sitt sätt och samtidigt ha tid till annat i livet. Frilansarna är måna om både sin karriär och sitt privatliv. De vill vara framgångsrika i arbetet, men inte på bekostnad av privatlivet.

Störst andel frilansare (36%) svarar att man gärna gör karriär, men är inte beredd att låta arbetslivet gå ut över privatlivet. Däremot svarar 24 procent att man gärna gör karriär och är beredd att offra en del av privatlivet, och 10 procent svarar att man faktiskt är beredd att offra privatlivet för karriären.

Men det finns även de som inte alls är intresserade av att ta några direkta kliv i karriären. Bland tillfrågade frilansare svarar 12 procent att man gör det man ska på jobbet, men inte mer och vill att privatlivet ska stå i fokus. 5,5 procent uppger att man helst inte vill jobba alls.

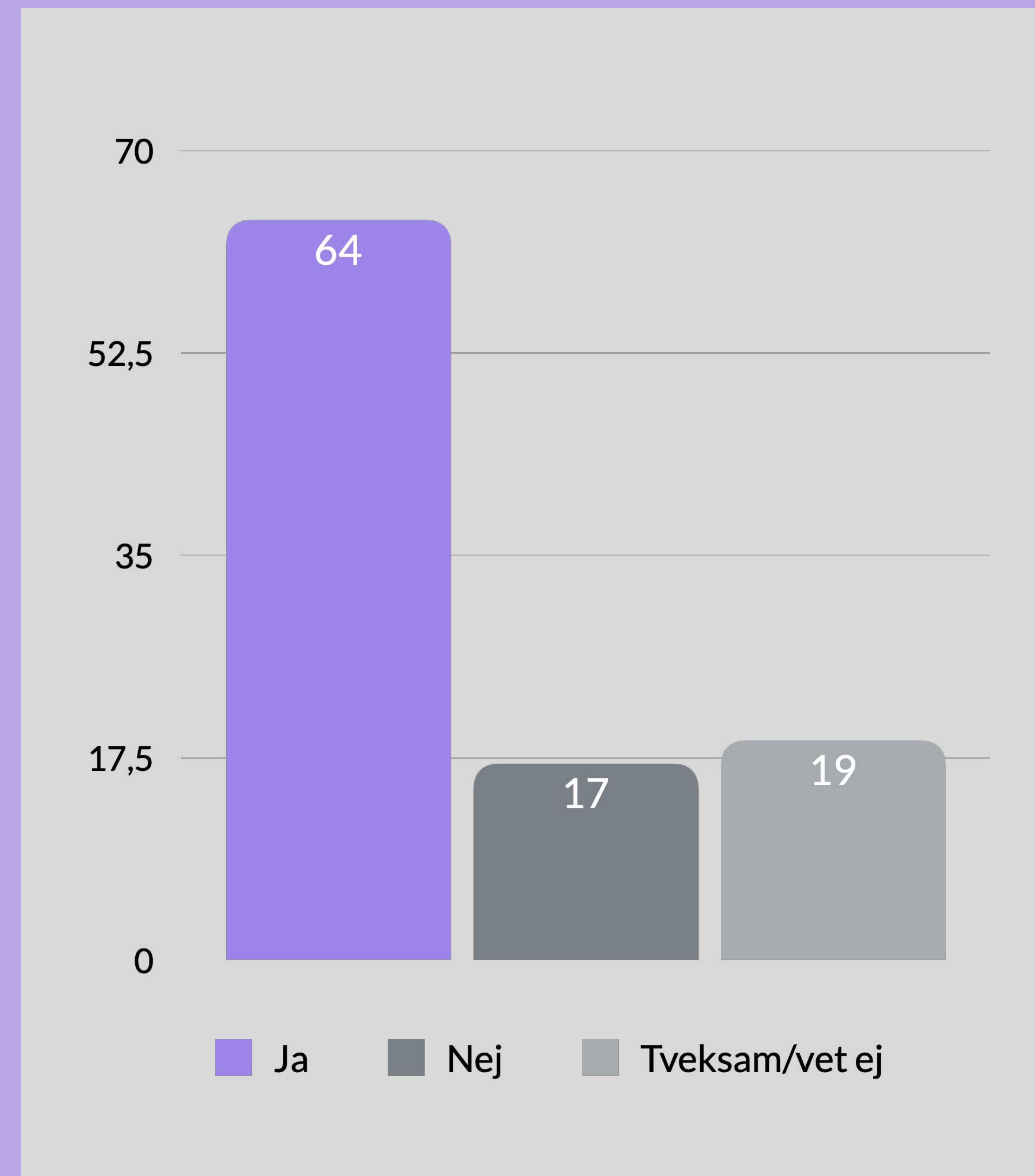
6 av 10 frilansare är öppna för att skola om sig

Även om uppdrag och kunder varierar är det inte säkert att man nödvändigtvis önskar sig helt andra typer av uppdrag. Störst andel (43%) frilansare svarar att man faktiskt kan tänka sig jobba med samma sak under hela arbetslivet, jämfört med 36 procent som inte vill jobba med samma sak under hela arbetslivet. 21 procent känner sig osäkra och svarar att de inte vet.

Förra året, år 2022, var det fler som kunde tänka sig att jobba med samma sak hela livet, 47,5 procent jämfört med 43 procent i år. Skillnaden skulle kunna bero på att fler kan ha tagit uppdrag i år för att säkra ekonomin, snarare än att arbeta med uppdrag man önskar.

Frilansarna är dessutom öppna för att låta sin karriär byta riktning och lära sig nytt om det behövs. I undersökningen svarar hela 64 procent av frilansarna att de är positiva till att skola om sig en eller flera gånger under arbetslivet. Enbart 17 procent svarar nej, och 19 procent svarar att de känner sig osäkra kring det.

Skulle du kunna tänka dig att skola om dig en eller flera gånger under ditt arbetsliv?

Samma orosnivå oavsett frilansare eller anställd

Frilansarnas känslor inför sitt arbetsliv givet världsläget går i linje med svenskarnas i allmänhet. Arbetet som frilansare påverkas av konjunkturen och möjligheterna till arbete, men trots det känner de inte märkbart större oro än andra i Sverige.

Störst andel (45%) frilansare är inte oroliga för sitt arbetsliv trots ett skakigt världsläge, dock känner ca 43 procent av befintliga frilansare lite oro. Men det är enbart 8 procent som uppger att de känner mycket oro.

Huruvida man känner oro eller ej beror på yrke och bransch just nu snarare än huruvida man är anställd eller frilansare. De branscher som drabbas mest just nu till följd av ett skakigt världsläge påverkar personalen oavsett arbetsform.

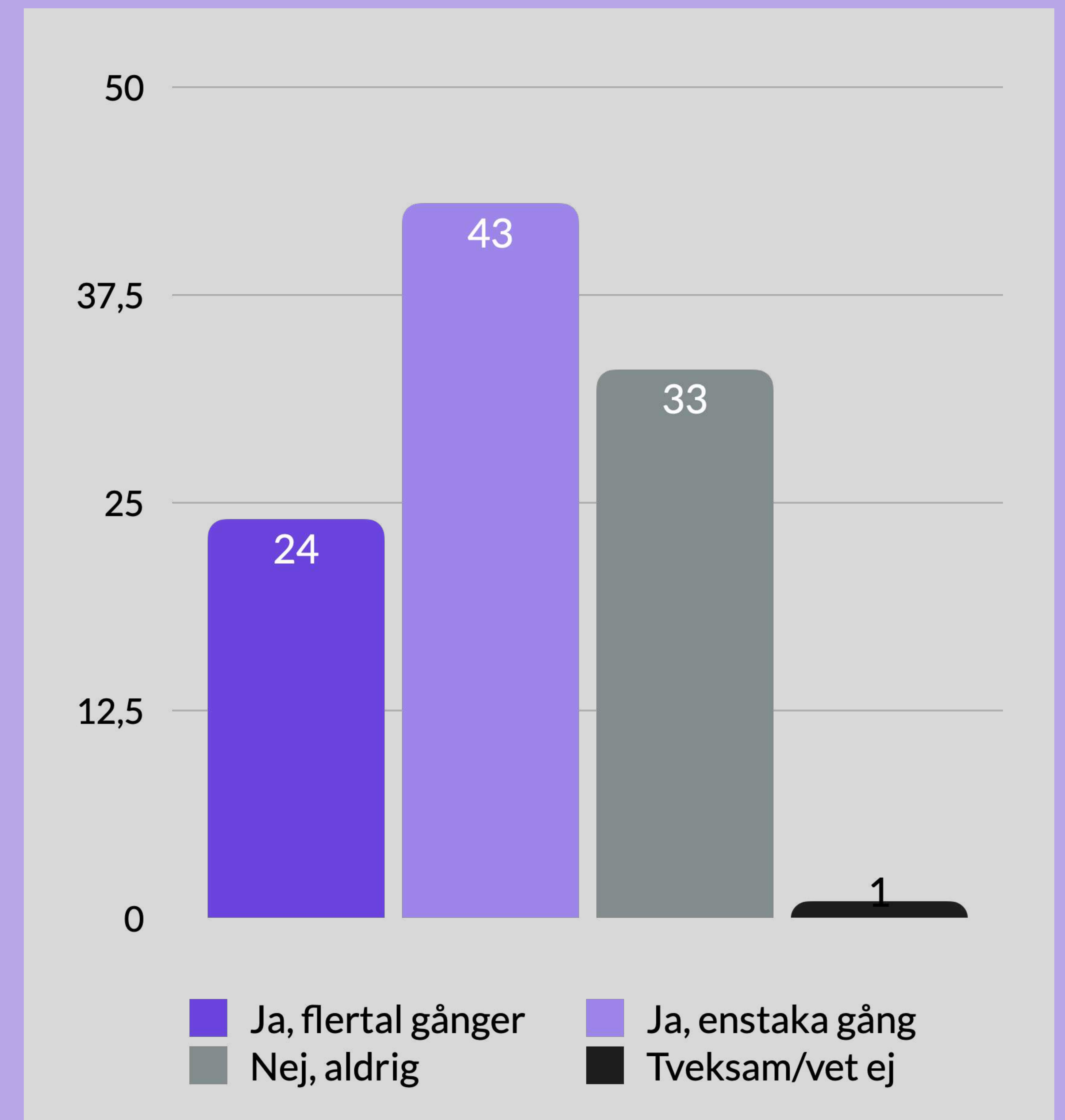
1 av 3 frilansare har aldrig stannat kvar när de inte trivts med jobbet

De allra flesta frilansare (86%) känner sig positiva inför den arbets-situation de har idag, och uppger att man trivs väldigt bra eller tycker att det är okej. Ca 10 procent menar att de inte trivs så bra med den arbetssituation de har idag, och enbart 1,5 procent vantrivs.

Att inte trivas med ett uppdrag eller en kund är oftast lättare att åtgärda snabbt som frilansare än som tillsvidareanställd, dock är alltid inkomstbortfallet ett avslutat uppdrag innebär en faktor som måste vägas in.

Störst andel (43%) har någon enstaka gång stannat kvar på en arbetsplats trots att man inte trivts, vilket kan bero på behov av t.ex. trygghet, lön, meriter eller liknande. 24 procent svarar att man flertal gånger stannar kvar på en arbetsplats utan att trivas. Men hela 33 procent har aldrig stannat kvar när man inte trivts.

Har du någon gång stannat kvar på en arbetsplats trots att du inte trivs?

Frilansare planerar att jobba efter pensionsåldern

När det kommer till att pensionera sig ser störst andel (24%) av frilansarna att de kommer fortsätta jobba deltid efter de når den statliga pensionsåldern, vilket skiljer de från svenskarna i allmänhet, där störst andel (28%) planerar att pensionera sig vid den statliga pensionsåldern. Den näst största gruppen frilansare (18%) har siktet inställt på att gå i pension när pensionsåldern är här, och 15 procent planerar att gå i pension innan den statliga pensionsåldern.

Bland egenanställda frilansare hos Cool Company är det en stor grupp som tar uppdrag efter pensionen, antingen genom att fortsätta jobba med något de arbetat med under sitt tidigare arbetsliv, eller med något helt annat för att de har vilja, lust och ork. De kombinerar lugna och sköna dagar som pensionär, med att ta uppdrag inom något de har lust med, när det passar dem.

Summering

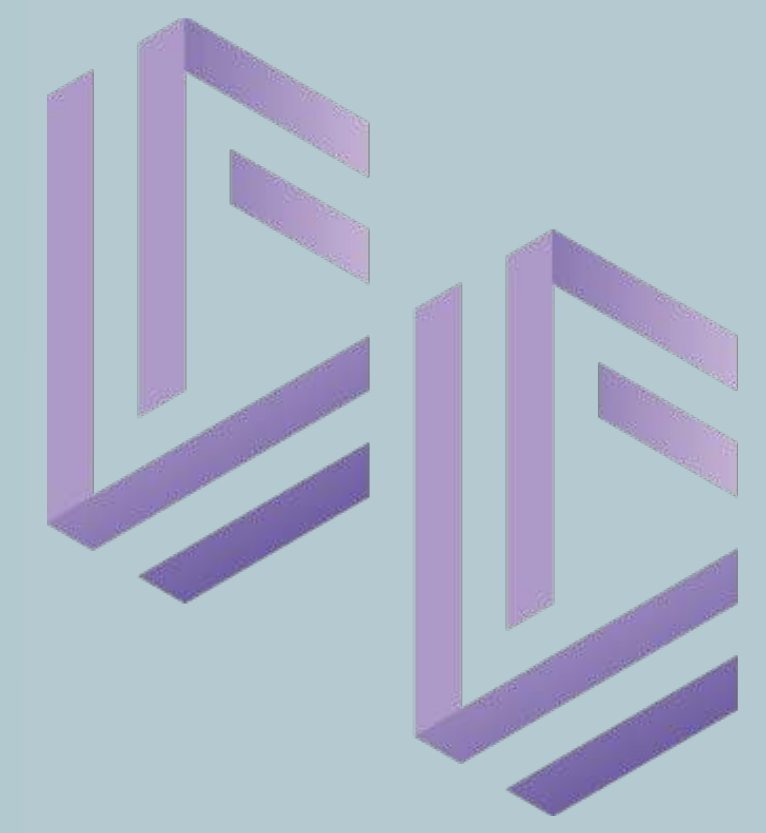
Önskan om trygghet är viktigt för svenskarna, och har blivit allt viktigare det senaste året till följd av en allt skakigare omvärld. Mer exakt vad trygghet innebär varierar dock beroende på vem man frågar. För en stor andel innebär trygghet en fast anställning, för andra innebär det att trivas där man är och inte behöva söka sig vidare. Gemensamt har de flesta att just en bra lön inte nödvändigtvis ses som högst stående trygghetsfaktor.

Trots omvärlden och en skakig arbetsmarknad är frilanslivet fortfarande ett lockande alternativ för många, speciellt männen. Frilans som arbetsform har etablerats allt mer, och speciellt att kombinera frilansuppdrag med andra jobb, utbildning eller pension. Frågar man de som redan frilansar finns inte övervägande en önskan om att byta bort frilanslivet mot en tillsvidareanställning. När det kommer till frilanslivet eller drömmen om att frilansa är det frihet och flexibilitet som står i centrum.

De allra flesta trivs bra med sitt arbetsliv generellt, både de som frilansar, är egenföretagare, jobbar heltid eller har något annat arbetsupplägg. Gemensamt har även de allra flesta att man stannat kvar en eller flera gånger på arbetsplatser eller uppdrag då man inte trivts. Många har någon gång bitit ihop och hållit ut, kanske har man hoppats på bättring eller så har andra livsbitar inte kunnat bära en omställning i arbetslivet.

Oavsett är man överens om att jobb är jobb, och det är privatlivet som är viktigast, och som varken jobb man gillar eller ogillar ska inkräkta på. Mentaliteten om att lägga privatlivet åt sidan och hänge sig åt karriärstegen tycks nästintill obefintlig. Det i sin tur indikerar att få varken känner strävan eller press i någon vid utsträckning när det kommer till arbetslivet, kanske man rent av känner sig nöjd och trygg oavsett position eller arbetsform. Nyckeln här verkar snarare vara att kunna styra sin tid och ägna fritiden åt sig själv medan arbetet är just tryggt och trivsamt.

Så snarare än att fråga oss huruvida allmänheten önskar sig frihet eller trygghet bör vi läsa mellan raderna och förstå att frihet både kan innebära trygghet och skapa trygghet.

Cool Company